

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی (پردیس بین الملل)

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه‌ای دندانپزشکی

عنوان:

بررسی سطح سرمی روی در بیماران مبتلا به استوماتیت آفتی عودکننده
(RAS)

استاد راهنما:

دکتر اولدوز زمانی

اساتید مشاور:

دکتر آرزو محمدی

نگارش:

تقی قریشی

دی ماه ۱۳۹۹

شماره پایان نامه:

سپاسگزاری:

از زحمات، تلاش‌ها و
راهنمایی‌های ارزنده استاد
راهنمای بزرگوارم

خانم دکتر اولدوز زمانی
و استاد مشاورم

خانم دکتر آرزو محمدی
بی نهایت سپاسگزارم.

تقدیم به:

همسر و پدر و مادر

عزیزم

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....

فصل اول: کلیات تحقیق

۲	۱-۱. مقدمه.....
۳	۲-۱. بیان مسئله.....
۵	۳-۱. تعریف واژه‌ها.....
۵	۴-۱. اهداف تحقیق.....
۵	۱-۴-۱. هدف کلی.....
۵	۲-۴-۱. اهداف اختصاصی.....
۶	۳-۴-۱. اهداف کاربردی.....
۶	۵-۱. سؤالات تحقیق.....

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۷	۱-۲. مبانی نظری تحقیق.....
۷	۱-۱-۲. آفت.....
۷	۲-۱-۲. استوماتیت آفتی عود کننده (RAS).....
۸	۳-۱-۲. نمای بالینی.....
۱۱	۳-۱-۲. سبب‌شناسی و مکانیسم بیماری‌زایی.....
۱۲	۱-۳-۱-۲. ژنتیک.....
۱۲	۲-۳-۱-۲. عوامل ایمنولوژیک.....
۱۴	۳-۳-۱-۲. عوامل خونی و تغذیه‌ای.....
۱۴	۴-۱-۲. عوامل مستعد کننده.....
۱۵	۱-۴-۱-۲. عوامل آلرژیک.....
۱۵	۲-۴-۱-۲. استرس و عوامل روانی.....
۱۵	۳-۴-۱-۲. تروما.....

۱۶	..... عوامل هورمونی	۴-۴-۱-۲
۱۶	..... سیگار	۵-۴-۱-۲
۱۶	..... عوامل خونی - تغذیه‌ای مؤثر در بروز ضایعات آفتی شکل دهان	۵-۱-۲
۲۴	..... درمان‌های موضعی	۶-۱-۲
۲۴	..... بی‌حس‌کننده‌های موضعی	۱-۶-۱-۲
۲۴	..... درمان‌های ضد میکروبی	۲-۶-۱-۲
۲۵	..... کوتریزاسیون موضعی	۳-۶-۱-۲
۲۶	..... سوکرافیت	۴-۶-۱-۲
۲۶	..... استروئیدهای موضعی	۵-۶-۱-۲
۲۷	..... تزریق استروئید در داخل ضایعه	۶-۵-۱-۲
۲۷	..... درمان‌های سیستمیک	۷-۱-۲
۲۸	..... کورتیکواستروئیدها	۱-۷-۱-۲
۲۹	..... کلشی سین	۲-۷-۱-۲
۲۹	..... پنتوکسی‌فیلین	۳-۷-۱-۲
۳۰	..... داپسون	۴-۷-۱-۲
۳۰	..... تالیدومید	۵-۷-۱-۲
۳۱	..... آنتی‌متابولیتها (آزاتیوپرین و متوتروکسات)	۶-۷-۱-۲
۳۲	..... عناصر الکیله‌کننده	۷-۷-۱-۲
۳۲	..... سیکلوسپورین A	۸-۷-۱-۲
۳۲	..... اینترفرون آلفا	۹-۷-۱-۲
۳۳	..... لیزر درمانی	۸-۱-۲
۳۳	..... مبانی عملی تحقیق (پیشینه تحقیق)	۲-۲

فصل سوم: روش اجرای تحقیق

۳۸	..... نوع پژوهش	۱-۳
۳۸	..... جمعیت مورد مطالعه	۲-۳

۳۸	..... نمونه برداری و روش نمونه گیری
۳۸	..... روش انجام تحقیق
۴۲	..... ملاحظات اخلاقی
۴۲	..... روش تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده های تحقیق

۴۴	..... ۱-۴ افراد مورد بررسی در تحقیق
۴۵	..... ۲-۴ مقایسه تعداد افراد در گروه کنترل و آزمایش بر اساس جنسیت
۴۶	..... ۳-۴ مقایسه سن افراد در گروه کنترل و آزمایش
۴۷	..... ۴-۴ مقایسه سطح سرمی روی در بیماران مبتلا به استوماتیت آفتی عودکننده (RAS) نسبت به افراد سالم

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهاد های تحقیق

۴۹	..... ۱-۵ بحث
۵۲	..... ۲-۵ نتیجه گیری
۵۳	..... ۳-۵ پیشنهادها
۵۳	..... ۴-۵ محدودیت های تحقیق
۵۴	..... منابع

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۱	جدول ۱-۲. اختلالات سیستمیک مرتبط با استوماتیت آفتی عود کننده.....
۴۳	جدول ۱-۳. متغیرهای مورد بررسی.....
۴۴	جدول ۱-۴. درصد فراوانی افراد مورد بررسی در گروه کنترل و آزمایش.....
۴۵	جدول ۲-۴. مقایسه تعداد افراد در گروه کنترل و آزمایش بر اساس جنسیت.....
۴۶	جدول ۳-۴. مقایسه سن افراد در گروه کنترل و آزمایش.....
۴۷	جدول ۴-۴. آماره های توصیفی سطح سرمی روی در بیماران مبتلا به استوماتیت آفتی عود کننده (RAS) نسبت به افراد سالم.....
۴۸	جدول ۵-۴. آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده ها.....
۴۸	جدول ۶-۴. آزمون تی مستقل برای مقایسه سطح سرمی روی در گروه کنترل و آزمایش.....

فهرست نمودار

صفحه	عنوان
۴۴	نمودار ۱-۴. درصد افراد مورد بررسی در گروه کنترل و آزمایش
۴۵	نمودار ۲-۴. مقایسه تعداد افراد در گروه کنترل و آزمایش بر اساس جنسیت
۴۶	نمودار ۳-۴. مقایسه سن افراد در گروه کنترل و آزمایش
۴۴	نمودار ۴-۴. مقایسه سطح سرمی روی در بیماران مبتلا به استوماتیت آفتی عودکننده (RAS) نسبت به افراد سالم
۴۷	

چکیده

مقدمه: استئوماتیت آفتی عودکننده یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مخاطی دهان است که به صورت زخم‌های دردناک عود کننده محدود به حفره دهان مشخص می‌شود. نقایص خونی به نظر می‌رسد یک عامل اتیولوژیک در برخی از بیماران دارای استئوماتیت آفتی عودکننده باشد، این مطالعه هم با هدف بررسی سطح سرمی روی در بیماران مبتلا به استئوماتیت آفتی عودکننده (RAS) انجام پذیرفت.

مواد و روش کار: در این مطالعه از بیماران مراجعه کننده به کلینیک دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل که مبتلا به بیماری استئوماتیت آفتی بودند پس از معاینه و تشخیص بیماری؛ به آزمایشگاه تشخیص پزشکی دانش نوین اردبیل؛ جهت اندازه‌گیری سطح سرمی روی ارجاع شدند؛ طبق مطالعات مشابه ۳۲ بیمار مبتلا به سندرم استئوماتیت آفتی عودکننده (RAS) و ۳۲ فرد سالم (گروه کنترل) به صورت تصادفی انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت. اندازه‌گیری مقادیر روی سرم با استفاده از کیت‌های مخصوص سنجش روی شرکت زیست شیمی ایران (zinc mono liquid) به روش (S-Br-PARS) صورت گرفت. اطلاعات پس از جمع‌آوری و طبقه‌بندی و خلاصه کردن، با استفاده از نرم‌افزار آماری (spss22) تحت آنالیز قرار گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد که میانگین و انحراف استاندارد سطح سرمی روی در بیماران مبتلا به استئوماتیت آفتی عودکننده ($72/66 \pm 8/45 \mu\text{g/dl}$) نسبت به افراد سالم ($78/13 \pm 11/50 \mu\text{g/dl}$) کمتر برآورد بود که از لحاظ آماری این تفاوت معنادار بود ($P < 0.05$).

نتیجه‌گیری: بر اساس این مطالعه بین سطح سرمی روی در بیماران مبتلا به استئوماتیت آفتی عودکننده و گروه کنترل از نظر آماری تفاوت معنی‌داری وجود داشت.

کلمات کلیدی: استئوماتیت آفتی عودکننده، روی، آفت دهانی.